

TRANSFORMACIÓ I TENDÈNCIES DEL TEIXIT EMPRESARIAL DE LA PROVÍNCIA DE BARCELONA

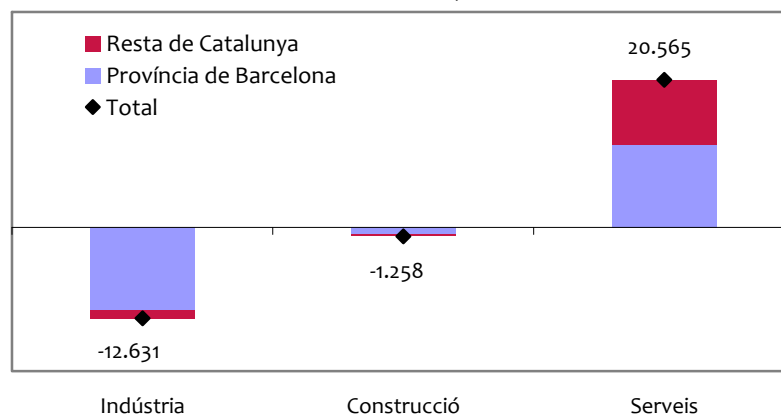
- Entre el 2000 i el 2010 la demarcació de Barcelona ha perdut més d'11.000 empreses industrials, però n'ha creat prop de 12.000 empreses de serveis
- Al període 2008-2010 la creació d'empreses s'ha concentrat en els sectors de serveis de no mercat, com la sanitat, els serveis socials o l'educació, juntament amb la hostaleria i el serveis intensius en coneixement

Barcelona, 27 de juny de 2011.- La Cambra de Comerç de Barcelona i la Diputació de Barcelona presenten dins la novena edició de l'*Informe territorial de la província de Barcelona* una monografia que permet aprofundir en el coneixement de la transformació i tendències del teixit empresarial de la província de Barcelona.

Entre el 2000 i el 2010 l'estructura productiva de la província de Barcelona ha viscut una profunda transformació. El canvi més significatiu ha estat la pèrdua de pes de la producció manufacturera, a favor de sectors vinculats, com el transport, la logística i la distribució comercial, o d'altres activitats emergents del sector serveis, com les de l'àmbit de l'energia, el medi ambient i la gestió de residus. Al llarg de la dècada s'ha avançat en la diversificació del model productiu, gràcies a la capacitat de la província de Barcelona de conservar les seves arrels industrials i, al mateix temps, de liderar nous projectes emergents en l'àmbit científic, social i cultural. El repte actual és integrar totes aquestes vessants i aconseguir avantatges competitiu sostenibles.

La progressiva terciarització del teixit empresarial barceloní es reflecteix en el fet que, en només 10 anys, la demarcació de Barcelona ha perdut més d'11.000 empreses industrials, però n'ha creat prop de 12.000 empreses de serveis. L'altre gran sector protagonista de la dècada, la construcció i les activitats immobiliàries, han tingut una trajectòria d'anada i tornada, reflectint l'efecte del boom immobiliari i l'esclat posterior de la bombolla. El pes del sector de la construcció i serveis immobiliaris en el teixit empresarial va augmentar des del 15 % del 2000 fins al 19 % el 2007, quan van tocar sostre. A partir d'aquest any, la crisi del sector va tenir un fort impacte en el nombre d'empreses, de manera que el 2010, un cop travessada la pitjor part de la crisi del sector, el seu pes es va situar en poc més del 14%, en línia amb el que aportaven abans de la fase àlgida del boom immobiliari.

Gràfic 1. Creació neta d'empreses per sector
Diferència 2010-2000, en nombre

Font: Cambra de Comerç de Barcelona a partir del Departament de Treball de la Generalitat

El procés de desindustrialització de la demarcació no és negatiu *per se*, i cal veure'l com una transició que la majoria de països i regions desenvolupades estan travessant. En perspectiva de futur, és previsible que les manufactures continuïn perdent pes relatiu en el teixit empresarial, sense que això impliqui una disminució del seu valor estratègic, en la mesura que continuï el

procés d'especialització en aquelles activitats industrials que demostrin un avantatge competitiu. A més, l'anàlisi global de la realitat econòmica exigeix reconèixer la creixent complementaritat i interdependència entre les activitats industrials i els serveis.

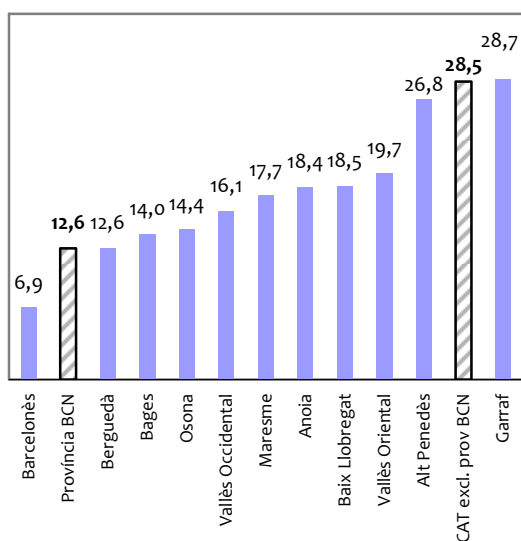
El protagonisme creixent del sector serveis en l'estructura del teixit empresarial de la demarcació de Barcelona ha estat una tendència constant al llarg de la dècada i ha estat el motor de la transformació del teixit empresarial de la província. Les empreses de serveis no immobiliaris han passat de representar el 67 % del total el 2000 al 74 % el 2010, fet que reflecteix el dinamisme de segments diversos del sector terciari.

En aquest sentit, cal destacar l'èxit de la consolidació dels serveis empresarials a la província de Barcelona, en una etapa en què, al igual que succeeix amb les manufactures, aquest tipus d'activitat han estat sotmesos a processos de deslocalització. Cal recordar que el trasllat de processos de serveis a l'estranger, com l'R+D o el disseny, no és tan visible com la deslocalització de plantes industrials però afecta igualment l'economia d'una regió. Tot i aquestes pressions, a la província de Barcelona les empreses dedicades als serveis a les empreses van guanyar pes en el teixit empresarial, des del 10,8 % del 2000 fins al 14,5% el 2010.

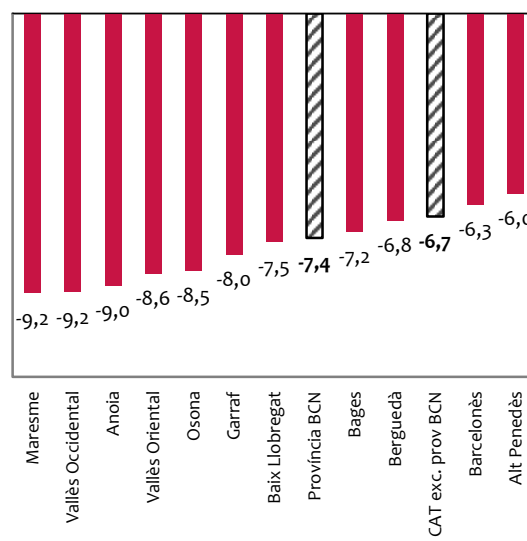
La dècada 2000-2010 comprèn dues etapes molt diferenciades, amb la crisi que es va iniciar el 2008 com a punt d'inflexió. Així, convé analitzar separatament el període 2000-2007, en el qual el creixement acumulat de les empreses de la província va ser del 12,6%, del període 2008-2010, en el qual el nombre d'empreses va caure el 7,4 %. Ambdós períodes també venen caracteritzats per dinàmiques territorials particulars, pel que fa a l'evolució del teixit empresarial per comarques.

Així, entre el 2000 i el 2007 l'aportació de les comarques al creixement del nombre d'empreses del conjunt de la província va ser dispar. La comarca que va registrar un menor augment va ser el Barcelonès i les que més, l'Alt Penedès i el Garraf (vegeu gràfic 2). Des d'un punt de vista sectorial, entre el 2000 i el 2007, el motor de la creació d'empreses van ser els serveis, especialment al Barcelonès, al Maresme i al Vallès Occidental. Dins dels serveis, va destacar el creixement dels serveis empresarials i immobiliaris, el transport, l'emmagatzematge i les comunicacions, la hoteleria i les activitats sanitàries i socials. En canvi, la indústria va llevar creixement a totes les comarques, a excepció del Garraf, en la qual les manufactures alimentàries, del paper, químiques, metal·lúrgiques i de material de transport van fer que la indústria aportés positivament al creixement total de les empreses. Les empreses agrícoles i ramaderes també van contribuir al creixement del teixit empresarial de la província de Barcelona, sobretot a Osona i al Berguedà.

Gràfic 2. Empreses de la província de Barcelona
Variació acumulada 2000-2007, en %

Gràfic 3. Empreses de la província de Barcelona
Variació acumulada 2008-2010, en %

Font: Cambra de Comerç de Barcelona a partir del Departament de Treball de la Generalitat

En el període 2008-2010, en canvi, el decreixement del nombre d'empreses va ser molt més homogeni entre comarques (vegeu gràfic 3). En el conjunt de la província les empreses van disminuir el 7,4% acumulat en aquest període. El Maresme va registrar la disminució més accentuada (-9,2%) i l'Alt Penedès la menys intensa (-6%). En aquest període s'observa un redimensionament massiu del sector de la construcció i una evolució heterogènia dins de les empreses de serveis. El comerç, les activitats vinculades a la mediació financera, als mitjans de comunicació i als sectors manufacturers i comercials (com el transport o l'emmagatzematge) han perdut teixit empresarial en aquest període. En canvi, els sectors lligats als serveis de no mercat, com la sanitat, els serveis socials o l'educació, juntament amb la hostaleria i serveis intensius en coneixement (com la R+D, les telecomunicacions o les tecnologies de la informació), han guanyat teixit empresarial durant la crisi (vegeu quadre 1).

Quadre 1. Sectors en els quals ha crescut el nombre d'empreses a la província de Barcelona
Variació acumulada 2008-2010, en %

Serveis d'informació	35,2
Activitats administratives d'oficina	31,6
Organismes extraterritorials	23,3
Recerca i desenvolupament	11,1
Agricultura, ramaderia i caça	7,5
Energia elèctrica i gas	7,3
Gestió de residus	5,9
Silvicultura i explotació forestal	4,3
Seus centrals i consultoria empresarial	4,3
Activitats veterinàries	2,5
Serveis de menjar i begudes	2,0
Telecomunicacions	2,0
Adm. pública, Defensa i SS obligatòria	2,0
Educació	1,6
Activitats sanitàries	1,2
Aigua	1,1
Serveis socials sense allotjament	1,1
Serveis socials amb allotjament	0,9
Activitats immobiliàries	0,8
Serveis d'allotjament	0,7
Serveis de tecnologies de la informació	0,7
Activitats esportives i d'entreteniment	0,6
Activitats de seguretat i investigació	0,4

Font: Cambra de Comerç de Barcelona a partir del Departament de Treball de la Generalitat

Pel que fa als sectors que han creat empreses en aquest període de crisi, s'observen dinàmiques territorials diferents. Així, a l'**Alt Penedès**, alguns dels sectors que més han crescut, a part del primari, es troben dintre del que podríem anomenar "serveis a les empreses", com ara les activitats administratives d'oficina, la R+D, publicitat i estudis de mercat o els serveis d'informació. A l'**Anoia** sorprèn la recuperació d'algunes branques industrials, com ara la de minerals no metàl·lics, la química, el cautxú i el plàstic i altres indústries manufactureres. Al **Bages** destaca el creixement d'alguns serveis a la producció, com la reparació de maquinària, l'emmagatzematge i altres activitats afins al transport. Al **Berguedà**, les activitats amb un major dinamisme empresarial han estat informació i comunicacions, activitats artístiques i d'entreteniment i hostaleria. Al **Maresme**, entre les activitats més dinàmiques es troben sectors presents a d'altres territoris, com les feines administratives d'oficina o els serveis d'informació. En aquest cas, crida l'atenció el dinamisme relatiu de les activitats immobiliàries, fet que cal interpretar dins del context d'integració creixent dins la regió metropolitana de Barcelona, el que pot haver potenciat l'àmbit residencial.

D'altra banda, **Osona** i el **Barcelonès** són les dues comarques barcelonines on hi ha menys sectors en els quals s'hagin creat empreses durant la crisi. A la primera, destaquen els augments del sector primari i d'algunes activitats industrials, com les empreses de productes alimentaris o les de vehicles de motor. Hi ha poques branques de serveis empresarials a Osona que registrin augments. Destaquen la mediació financera, les activitats de seguretat i investigació i les activitats administratives d'oficina. Al **Barcelonès**, en canvi, tots els sectors en els quals han crescut les empreses són de serveis, tret de l'agricultura i l'energia. Així, aquesta àrea es consolida com un territori especialitzat en serveis personals i socials, però també amb punts forts en energia i medi ambient.

Cambrà de Comerç
de Barcelona

Diputació
Barcelona

El **Garraf** és l'única comarca barcelonina en la qual van augmentar els comerços al detall entre el 2008 i el 2010, un dels sectors més castigats durant la recessió. També val la pena destacar que el Garraf és, juntament amb el Baix Llobregat, la comarca on més han augmentat les empreses d'activitats sanitàries en el període analitzat.

Al **Baix Llobregat**, que es caracteritza per ser un àrea en la qual predominen les activitats industrials i logístiques, han estat els serveis empresarials els més dinàmics durant la crisi. De fet, és una de les comarques que té més activitats d'aquests tipus que registrin creixements, cosa que mostra la complementarietat entre activitats industrials i de serveis. Al **Vallès Oriental**, les indústries d'alta tecnologia, com són la fabricació de productes farmacèutics i de productes informàtics i electrònics, han crescut considerablement durant la crisi. Aquests avenços situen la comarca en una posició capdavantera especialitzada en sectors innovadors amb potencial de creixement. Al **Vallès Occidental**, en canvi, destaca l'augment d'empreses d'activitats vinculades amb el medi ambient, com són la distribució d'aigua o el tractament i la gestió de residus i també la hostaleria, sobretot els serveis d'allotjament.